

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL A. K. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2017 m. gegužės 31 d. Nr. 242-220

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ (toliau – draudėjas) ir draudiko buvo sudaryta bendrosios civilinės atsakomybės draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), kuria buvo apdrausta draudėjo civilinė atsakomybė trečiajam asmeniui už žalą, padarytą draudėjui vykdant apdraustą draudimo liudijime nurodytą veiklą. Sutarties galiojimo laikotarpis nuo 2016 m. balandžio 25 d. iki 2017 m. balandžio 24 d. Draudimo liudijimo pastabose nurodyta, kad apdrausta veikla yra transporto priemonių techninė apžiūra ir ekspertizė.

2017 m. sausio 6 d. draudikui buvo pateiktas pranešimas apie tai, kad 2017 m. sausio 5 d. UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ darbuotojas A. Š. (toliau – kontrolierius) tikrino transporto priemonę „Renault Scenic“ ir neteisėtai veiksmais padarė žalą.

Pareiškėjo teigimu, tikrindamas transporto priemonės „Renault Scenic“ dyzelinio variklio išmetamųjų dujų dūmingumą, kontrolierius pažeidė Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos viršininko 2013 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 2B-14 patvirtintų Techninių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimų (toliau – Techniniai reikalavimai) 2 priedo „Transporto priemonių techninė būklė ir būklės vertinimas“ 8.2.2.2 papunktį, nes, „atlikdamas automobilio išmetimo prapūtimą, kontrolierius net penkis kartus akceleravo variklį, nedarydamas nei 5 sekundžių pauzės.“ Pareiškėjas nurodė, kad dėl šių kontrolieriaus veiksmų transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio valdymas tapo nekontroliuojamas ir „kontrolierius visiškai pasimetė ir nebežinodamas, kaip variklį užgesinti, įjungė pavarą, nuspaudė darbinio stabdžio pedalą ir atleido sankabą. Automobilis šoko į priekį, pasigirdo pašaliniai garsai ir automobilis užgeso.“ Pareiškėjo teigimu, šiais veiksmais kontrolierius sugadino transporto priemonės „Renault Scenic“ sankabą. Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti paaiškinimai taip pat patvirtina, kad 2017 m. sausio 5 d. įvykio metu buvo sugadintas ir transporto priemonės „Renault Scenic“ variklis.

Draudikas pareiškėją 2017 m. sausio 16 d. raštu informavo, kad draudėjas draudikui pateiktuose paaiškinimuose nurodė, jog, atlikus automobilio privalomosios techninės apžiūros atlikimo bei automobilio dūmingumo matavimo tyrimą, išnagrinėjus duomenis, gautus iš centralizuotos techninės apžiūros duomenų bazės, įvertinus techninės apžiūros linijos valdymo programos „MAHA - EUROSISTEM“ duomenis ir kitą informaciją, susijusią su automobilio technine apžiūra ir dūmingumo matavimu, nustatyta, kad:

- Kontrolierius nustatyta tvarka įvertino variklio mechaninę būklę: atliko vizualinę variklio ir jo skyriaus apžiūrą, patikrino variklio alyvos ir aušinimo skysčio lygius, patikrino variklio diržų būklę, įvertino veikiančio variklio skleidžiamą garsą.

- Remdamasis automobilio prietaisų skydelio variklio aušinimo skysčio temperatūros rodiklio duomenimis ir naudodamasis išoriniu infraraudonųjų spindulių temperatūros matuokliu kontrolierius nustatė, kad variklis yra pakankamai įšilęs.

- Kontrolierius „atliko išmetimo sistemos prapūtimą (prapūtimo metu variklis veikė tinkamai, nebuvo girdėti jokių pašalinių variklio garsų)“ ir nustatyta tvarka pradėjo automobilio variklio alkūninio veleno sūkių ribojimo patikrą, tuomet automobilio variklio valdymas tapo nekontroliuojamas ir po kontrolieriaus bandymų variklį išjungti (užgesinti), variklis išsijungė (užgeso) savaime.

Draudikas nurodė, kad „kontrolierius nustatyta tvarka fiksavo variklio būklės netinkamumą dūmingumo matavimui atlikti“ ir baigė techninės apžiūros procedūrą. Draudikas 2017 m. sausio 16 d. pareiškėjui adresuotame rašte pabrėžė, kad kontrolierius automobilio privalomąją techninę apžiūrą atliko vadovaudamasis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 3-406 patvirtinto Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų privalomosios techninės apžiūros atlikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) ir Techninių reikalavimų nuostatomis. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ nekyla civilinė atsakomybė dėl transporto priemonei „Renault Scenic“ padarytos žalos.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko nurodytomis aplinkybėmis, teigė, kad kontrolierius ir UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktorius draudikui pateikė melagingus paaiškinimus apie 2017 m. sausio 5 d. įvykio aplinkybes. 2017 m. sausio 6 d. kontrolieriaus pateiktuose paaiškinimuose nepagrįstai nurodyta, kad „bandant išjungti variklį start–stop jungikliu, sistema nesureagavo ir netrukus variklis pats užgeso.“ Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą 2017 m. sausio 5 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią žalą dėl sugadintų transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio ir sankabos.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių pabrėžė, kad, atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjas nurodė, kad kontrolierius ir UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktorius draudikui pateikė melagingus paaiškinimus apie automobilio gedimo priežastis, 2017 m. sausio 31 d. raštu kreipėsi į draudėją, prašydamas pateikti įrodymais pagrįstus papildomus paaiškinimus apie 2017 m. sausio 5 d. įvykio aplinkybes. Draudikas nurodė, kad draudėjas 2017 m. vasario 1 d. raštu patvirtino, kad draudikui buvo pateikti neišsamūs kontrolierius paaiškinimai apie transporto priemonės „Renault Scenic“ žalos atsiradimo priežastis. Draudėjas 2017 m. vasario 1 d. rašte pabrėžė, kad kontrolierius, siekdamas sustabdyti nevaldomai didėjančius dyzelinio variklio sūkius, panaudojo pareiškėjo nurodytą būdą, t. y. panaudojo automobilio variklio išjungimo metodą – įjungiant variklio pavara ir staiga atleidžiant sankabą. Draudėjas 2017 m. vasario 1 d. rašte taip pat nurodė, kad „kontrolierius, naudodamas šį būdą „užsigavavusio“ variklio stabdymui, eliminavo galimai didelės žalos varikliui ir galimo didelio pavojaus žmonėms atsiradimą, t. y. kontrolierius priėmė vienintelį tuo metu teisingą ir tinkamą sprendimą.“

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi rėmėsi draudėjo 2017 m. vasario 1 d. rašte nurodytomis aplinkybėmis, kad, vadovaujantis transporto priemonę „Renault Scenic“ remontavusios UAB „Autoarka“ pateikta informacija, automobilio variklio nevaldomo sūkių kilimo priežastis – sudilusios variklio turbinos veleno įvorės, dėl to „variklio tepimo alyva iš variklio tepimo sistemos per turbinos tepimo sistemą nuolat patekdavo į variklio oro padavimo sistemą“, susikaupus kritiniam alyvos kiekiui, matuojant variklio dūmingumą alyva pateko į variklio degimo kameras ir variklis tapo nevaldomas. Draudikas nurodė, kad, draudėjo vertinimu, 2017 m. sausio 5 d. įvykis kilo, nes pareiškėjas nesilaikė Aprašo 50 punkto reikalavimų, kad transporto priemonės valdytojas, prieš pristatydamas transporto priemonę į privalomąją apžiūrą, turi ją tinkamai parengti, kad techninė būklė, sistemų, agregatų ir mazgų veikimas ir efektyvumas atitiktų gamintojo ir teisės aktų nustatytus reikalavimus. Jeigu transporto priemonė nebuvo tinkamai parengta, už gedimus, atsiradusius privalomosios apžiūros ar kontrolinio tikrinimo metu, techninės apžiūros įmonė neatsako.

Draudikas teigė, kad, vertinant 2017 m. sausio 5 d. įvykio aplinkybes, nenustatyta, kad kontrolierius iki variklio savaiminio apšukų sukilimo iki kritinio lygio („užsigazavimo“) būtų pažeidęs techninės apžiūros vykdymo procedūras ar nuo jų nukrypęs, taigi nėra visiškai jokio pagrindo teigti, jog savaiminis variklio apšukų sukilimas iki kritinio lygio yra susijęs su netinkamais draudėjo veiksmais. Draudikas pabrėžė, kad aplinkybes, jog kontrolieriaus panaudotas automobilio variklio išjungimo metodas – įjungiant variklio pavarą ir staiga atleidžiant sankabą – yra vienintelis saugus variklio išjungimo metodas „esant savaiminiam variklio „užsigazavimui“, patvirtina tiek UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ draudikui pateikti paaiškinimai, tiek draudiko eksperto vertinimas. Draudiko teigimu, tik toks variklio užgesinimo būdas yra laikytinas saugiu ir efektyviu, kai aplinkui yra žmonių, todėl tokie kontrolieriaus veiksmai yra laikytini kaip atitinkantys būtinojo reikalingumo reikalavimus ir nepažeidžiantys nei techninių normatyvų, kuriais vadovaujantis yra atliekama techninė automobilio patikra, nei bendrojo pobūdžio pareigos elgtis rūpestingai ir apdairiai.

Draudiko vertinimu, labiausiai tikėtina 2017 m. sausio 5 d. įvykio priežastimi laikytina transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio ir mazgų neatitiktis techniniams normatyvams, nes šis įvykis kilo dėl savaiminio ir nevaldomo automobilio variklio sūkių pakilimo iki maksimalios ribos. Draudikas pabrėžė, kad 2016 m. gruodžio 31 d. atliktos transporto priemonės „Renault Scenic“ techninės apžiūros metu buvo nustatytas variklio alyvos automobilyje trūkumas, todėl variklio dūmingumo patikra negalėjo būti atliekama. Be to, draudiko teigimu, UAB „Autoarka“ paaiškinimai patvirtina, kad remontuojant transporto priemonę „Renault Scenic“ buvo nustatyta, kad radiatoriuje yra variklio tepimo alyvos. Remdamasis turimais duomenimis, draudikas daro prielaidą, kad „labiausiai tikėtina sukilusių apšukų priežastis – variklio tepimo alyvos patekimas per turbinos tepimo sistemą į oro padavimo sistemą, iš kurios alyva pateko į variklio degimo kameras, todėl variklio apšukos tapo nevaldomos.“

Draudikas pabrėžė, kad vertinant draudėjo civilinės atsakomybės sąlygas neturi reikšmės tai, kad draudikui buvo pateikti prieštaringi kontrolieriaus paaiškinimai apie transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio nevaldomo veikimo sustabdymo būdą. Draudikas nurodė paprašęs draudėjo pateikti įvykio vaizdo įrašo kopiją, tačiau iš pateikto vaizdo įrašo nebuvo galimybės nustatyti, koku būdu buvo sustabdytas automobilio variklio veikimas. Draudikas taip pat teigė, kad iš vaizdo įrašo medžiagos nebuvo nustatyta papildomų aplinkybių, suteikiančių pagrindą draudikui pakeisti priimtą sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. sausio 5 d. įvykio transporto priemonei „Renault Scenic“ padarytą žalą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl draudiko sprendimo atsisakyti pareiškėjui mokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Renault Scenic“ dėl 2017 m. sausio 5 d. įvykio padarytą žalą, pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnis nustato, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Bendrosios civilinės atsakomybės draudimo taisyklių Nr. 011.1, kurių pagrindu sudaryta bendrosios civilinės atsakomybės draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), Specialiųjų sąlygų

3.1.4 papunktyje įtvirtinta draudžiamoji įvykio sąlyga – draudėjo civilinės atsakomybės dėl trečiajam asmeniui padarytos žalos pagal įstatymus kilimas. Pažymėtina, kad bendrąsias civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas ir pagrindus nustato CK. Vadovaujantis CK 6.246 straipsnio 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas neveikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjas teigė, jog draudėjo neteisėtus veiksmus pagrindžia tai, kad kontrolierius nesilaikė Techninių reikalavimų 2 priedo „Transporto priemonių techninė būklė ir būklės vertinimas“ 8.2.2.2 papunktyje nustatytų reikalavimų, nes, „atlikdamas automobilio išmetimo prapūtimą, kontrolierius net penkis kartus akcelaravo variklį, nedarydamas nei 5 sekundžių pauzės“ ir šie kontrolieriaus veiksmai lėmė automobilio variklio sugadinimą. Be to, pareiškėjo teigimu, kontrolieriaus panaudotas variklio išjungimo metodas – įjungiant variklio pavarą ir staiga atleidžiant sankabą - yra transporto priemonės „Renault Scenic“ sankabos sugadinimo priežastis ir šios aplinkybės patvirtina draudėjo civilinės atsakomybės kilimą.

Siekdamas nuginčyti pareiškėjo nurodytas aplinkybes, draudikas teigė, kad nebuvo nustatyta duomenų, kad iki transporto priemonės variklio savaiminio apsakų sukilimo iki kritinio lygio kontrolierius būtų pažeidęs automobilių techninės apžiūros atlikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Be to, draudikas nurodė, kad kontrolieriaus panaudotas avarinis transporto priemonės variklio išjungimo metodas nepažeidžia techninių normatyvų. Draudikas taip pat remiasi draudėjo pateikta prielaida, kad nevaldomo sūkių kilimo priežastis galėjo būti išdilusios variklio turbinos veleno įvorės.

Dėl Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje nustatytų reikalavimų laikymosi

Atsižvelgiant į ginčo šalių argumentus dėl kontrolieriaus Techninių reikalavimų 2 priedo „Transporto priemonių techninė būklė ir būklės vertinimas“ 8.2.2.2 papunktyje nustatytų reikalavimų vykdymo tinkamumo, pažymėtina, kad šiame papunktyje nustatyta, jog dyzelinių variklių išmetamųjų dujų dūmingumas tikrinamas atliekamas tokia tvarka: „1) pavarų perjungimo svirtis nustatoma į neutralią padėtį ir įjungiama sankaba, o automobiliams su automatine transmisija pavarų perjungimo svirtis nustatoma į padėtį „N“ arba „P“; 2) variklis turi būti visiškai išilęs, t. y. variklio alyvos temperatūra, zonu išmatuota alyvos lygio matuoklio vamzdelyje, turi būti ne žemesnė kaip 80 °C arba įprastos darbinės temperatūros, jeigu ji yra žemesnė už nurodytąją; 3) išmetimo sistema turi būti prapūsta ne mažiau kaip per tris laisvojo greitėjimo ciklus, akceleruojant nuo minimalių laisvosios eigos sūkių iki ribotuvo ribojamų sūkių; 4) variklis ir turbokompresorius (jei yra) prieš kiekvieną laisvojo greitėjimo ciklą turi veikti nusistovėjusiais tuščiosios eigos minimaliais sūkiiais, t. y. po akceleratoriaus pedalo atleidimo reikia padaryti ne mažesnę kaip 15 sekundžių pauzę; 5) kiekvienas laisvojo greitėjimo ciklas turi būti pradedamas greitai ir nuosekliai (greičiau kaip per vieną sekundę, tačiau nuspaudimas neturi būti įnirtingas ir (ar) smūginio pobūdžio), nuspaudžiant akceleratoriaus pedalą iki galo; 6) per kiekvieną laisvojo greitėjimo ciklą, prieš atleidžiant akceleratoriaus pedalą, variklis turi pasiekti ribinį sukimosi dažnį ir šiuo dažniu turi veikti nustatytą laiką.“

Svarbu pažymėti, kad nagrinėjamu atveju draudikas tik nurodė, kad nebuvo nustatyta, kad kontrolierius iki transporto priemonės „Renault Scenic“ nevaldomo sūkių kilimo būtų pažeidęs techninės apžiūros vykdymo procedūras arba būtų nuo jų nukrypęs, tačiau nepateikė jokių šį savo teiginį pagrindžiančių įrodymų. Lietuvos bankui draudiko pateikti paaiškinimai patvirtina, kad šią išvadą draudikas padarė, remdamasis draudėjo paaiškinimais, kurie dėl draudėjo suinteresuotumo ginčo baigtimi ir dėl to, kad nebuvo pagrįsti faktiniais duomenimis, nelaikytini objektyviu įrodymu. UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ draudikui pateiktas 2017 m. sausio 5 d. atliktos transporto priemonės „Renault Scenic“ privalomosios techninės apžiūros vaizdo įrašas taip pat negali patvirtinti kontrolieriaus atliktų Techninių reikalavimų 2 priede nurodytų dyzelinio variklio

išmetamųjų dujų dūmingumo matavimo veiksmų eigos, nes, kaip nurodė draudikas, iš draudikui pateikto vaizdo įrašo nėra galimybės nustatyti draudėjo civilinei atsakomybei įvertinti reikšmingų aplinkybių. Be to, pažymėtina ir tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė informaciją apie dyzelinio variklio matavimo rezultatus, tačiau draudikas Lietuvos bankui nepateikė jokių paaiškinimų apie šiame dokumente nurodytus duomenis ir jų reikšmę, vertinant kontrolieriaus veiksmų atitiktį Techninių reikalavimų 2 priede įtvirtintiems reikalavimams. Kadangi iš pateiktų duomenų Lietuvos bankas nėra kompetentingas nuspręsti, ar kontrolierius, atlikdamas transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio matavimą, nepažeidė Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje nustatyto reikalavimo „po akceleratorias pedalo atleidimo padaryti ne mažesnę kaip 15 sekundžių pauzę“ ir laikėsi kitų šiame papunktyje nustatytos variklių išmetamųjų dujų dūmingumo tikrinimo tvarkos reikalavimų, įvertinus draudiko pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, kurie vienareikšmiškai ir neginčijamai patvirtintų, kad 2017 m. sausio 5 d. atliktos transporto priemonės „Renault Scenic“ techninės apžiūros metu nebuvo pažeisti dyzelinio variklio išmetamųjų dujų dūmingumo matavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

Dėl transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio gedimo priežasčių

Atsižvelgiant į draudiko pateiktus paaiškinimus, pažymėtina, kad draudikas, siekdamas nuginčyti pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad 2017 m. sausio 5 d. atliktos transporto priemonės „Renault Scenic“ techninės apžiūros metu variklio valdymas tapo nekontroliuojamas, nes kontrolierius netinkamai vykdė Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje nustatytus reikalavimus, iš esmės remiasi prielaida, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ variklis iki 2017 m. sausio 5 d. atliktos automobilio privalomosios techninės apžiūros neatitiko techninių normatyvų. Minėta draudiko prielaida buvo padaryta vadovaujantis draudėjo pateiktais paaiškinimais, kad pareiškėjas nesilaikė Aprašo 50 punkto reikalavimų ir techninei apžiūrai atlikti pateikė netinkamai parengtą transporto priemonę.

Vertinant šiuos draudiko teiginius, pažymėtina, kad dyzelinio variklio išmetamųjų dujų dūmingumą matavusio kontrolieriaus UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktoriui 2017 m. sausio 6 d. pateiktuose paaiškinimuose nurodyta, kad prieš tikrinimą kontrolierius vizualiai apžiūrėjo automobilio variklio skyrių: apžiūrėjo aušinimo skysčio lygį, pamatavo alyvos kiekį variklyje alyvos matuokle, ir skysčių lygiai bei variklio diržai atitiko nustatytus reikalavimus. „Variklio bloko temperatūra, matuojant infraraudonųjų spindulių termometru, buvo 78 °C. Prijungus apsukų daviklį, tuščios eigos sūkiiai buvo 800 aps/min., variklis neskleidė jokių pašalinių garsų.“ Todėl, remiantis kontrolieriaus pateiktais paaiškinimais ir įvertinus aplinkybę, kad kontrolierius, atlikęs Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje nustatytą transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio mechaninės būklės vertinimą, tęsė patikrą – matavo variklio išmetamųjų dujų dūmingumą, darytina išvada, kad iki variklio dūmingumo matavimo kontrolierius vizualiai jokių automobilio variklio gedimų nepastebėjo ir nenustatė, kad variklio mechaninė būklė neatitinka gamintojo ir teisės aktų nustatytų reikalavimų.

Draudikas remiasi ir draudėjo pateiktais paaiškinimais, kad pareiškėjas prieš techninę apžiūrą tinkamai nepasirūpino automobilio technine būkle, nes transporto priemonė „Renault Scenic“ dar 2016 m. gruodžio 31 d. buvo pateikta privalomai techninei apžiūrai, tačiau tada variklio dūmingumas nebuvo matuojamas dėl alyvos trūkumo automobilio variklyje. Atsižvelgdamas į tai, draudėjas darė prielaidą, kad „prieš pateikdamas automobilį pakartotinei techninei apžiūrai (kurios metu ir sugedo automobilio variklis), automobilio valdytojas nepasirūpino išsiaiškinti alyvos trūkumo variklyje priežasčių, variklį papildė alyva ir tuo apsiribojo.“

Vertinant šias nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad 2016 m. gruodžio 31 d. Techninės apžiūros rezultatų kortelėje buvo įrašytas tik vienas po kontrolieriaus automobilio variklio ir jo skyriaus vizualinės apžiūros atlikimo nustatytas variklio būklės neatitikimas – variklio alyvos

automobilio variklyje trūkumas, tačiau šis trūkumas iki 2017 m. sausio 5 d. atliktos automobilio privalomosios techninės apžiūros buvo pašalintas. Be to, 2017 m. sausio 10 d. UAB „Autoarka“, kuriai po 2017 m. sausio 5 d. įvykio automobilis buvo pateiktas remontuoti, draudikui pateiktuose paaiškinimuose taip pat nebuvo nurodytas automobilio variklio turbinos veleno įvorių išdilimas ir nebuvo pateikta duomenų apie kitus iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio buvusius transporto priemonės variklio mechaninės būklės trūkumus.

Šiame kontekste pažymėtina tai, kad draudikui pranešimas apie 2017 m. sausio 5 d. įvykį buvo pateiktas 2017 m. sausio 6 d., tačiau draudikas neatliko sugadinto transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio apžiūros ir nevertino, ar automobilio variklio sugadinimo 2017 m. sausio 5 d. įvykio metu priežastis buvo iki šio įvykio buvusios variklio techninės būklės neatitiktis techniniams normatyvams. Draudikas taip pat nesikreipė į transporto priemonės „Renault Scenic“ apžiūrą atlikusią UAB „Autoarka“, prašydamas pateikti paaiškinimus apie remonto įmonės atliktos apžiūros metu nustatytą automobilio variklio techninę būklę.

Draudikas 2017 m. sausio 5 d. įvykio metu taip pat netyrė draudėjo nurodytos galimos nevaldomo automobilio variklio sūkių kilimo priežasties – netinkamo turbinos funkcionavimo, be to, Lietuvos bankui nepateikė neginčijamų įrodymų, galinčių patvirtinti, kad iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio buvę transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio gedimai lėmė variklio sūkių nevaldomą didėjimą, viršijantį maksimalią leistiną ribą, ir tai sąlygojo variklio pažeidimą. Be to, svarbu pažymėti, kad draudėjo nurodyta prielaida apie automobilio variklio turbinos įvorės išdilimą taip pat buvo padaryta draudėjui neatlikus transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio apžiūros po sugadinimo. Minėta prielaidą ir prielaidą, kad labiausiai tikėtina sukilusių apsukų priežastis – variklio tepimo alyvos patekimas per turbinos tepimo sistemą į oro padavimo sistemą ir iš ten alyva pateko į variklio degimo kameras, todėl variklio apsukos tapo nevaldomos, draudėjas padarė, remdamasis 2017 m. sausio 10 d. UAB „Autoarka“ draudikui pateiktuose paaiškinimuose nurodytomis aplinkybėmis, kad remonto įmonė automobilio apžiūros metu nustatė, jog „interkolerio radiatoriuje yra tepalo“.

Svarbu pažymėti, kad UAB „Autoarka“ transporto priemonės „Renault Scenic“ variklį apžiūrėjo po 2017 m. sausio 5 d. įvykio. Draudikas neįrodinėjo, kad variklio tepimo alyvos patekimas į transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio vidų yra 2017 m. sausio 5 d. įvykio priežastis, o ne šio įvykio pasekmė. Nagrinėjamu atveju draudikas pateikė 2017 m. kovo 16 d. draudiko eksperto A. Ž. 2017 m. sausio 5 d. įvykio administravimo metu surinktų duomenų vertinimą, tačiau šiame vertinime yra pateikta tik bendro pobūdžio informacija apie galimą transporto priemonių variklių nekontroliuojamą apsukų kilimą, esant sudėvėtam varikliui, „kuris dirba degindamas tepalus“. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas įrodymais nepagrindė prielaidos, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ variklis galėjo būti susidėvėjęs jau iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio, darytina išvada, kad draudiko eksperto paaiškinimai negali neginčijamai patvirtinti, jog 2017 m. sausio 5 d. transporto priemonės variklio sūkių nevaldomo didėjimo priežastis buvo iki 2017 m. sausio 5 d. atliktos automobilio privalomosios techninės apžiūros buvusi variklio techninė būklė.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas ir 7 dalis įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias draudiką nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Nagrinėjamu atveju draudikas objektyviais įrodymais nepaneigė, kad būtent dėl kontrolieriaus netinkamų veiksmų tikrinant transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio išmetamųjų dujų dūmingumą galėjo atsirasti UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ paaiškinimuose nurodytas variklio turbinos netinkamas funkcionavimas ir kad būtent dėl kontrolieriaus veiksmų automobilio variklio sūkių pradėjo nevaldomai didėti, viršijo maksimalią leistiną ribą ir šios aplinkybės lėmė transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio gedimą. Darytina išvada, kad draudiko nurodytos prielaidos, kad 2017 m. sausio 5 d. atliktos privalomosios

techninės apžiūros metu transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio sūkliai pradėjo nevaldomai didėti ne dėl to, kad kontrolierius netinkamai vykdė Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje nustatytus reikalavimus, o dėl transporto priemonės variklio būklės iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio, yra nepagrįstos.

Civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema sprendina remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2008 m. kovo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-187/2008; 2004 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004). Nagrinėjamu atveju draudikui objektyviais įrodymais nepagrindus, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio būklė iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio neatitiko techninių reikalavimų, darytina labiau tikėtina išvada, kad 2017 m. sausio 5 d. atliktos privalomosios techninės apžiūros metu transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio sūkliai pradėjo nevaldomai didėti dėl kontrolieriaus veiksmų (akceleratoriaus pedalą spaudė intensyviau ir dažniau, nei nustatyta Techninių reikalavimų 2 priedo 8.2.2.2 papunktyje), ir šie kontrolieriaus neteisėti veiksmai lėmė automobilio variklio gedimą.

Dėl kontrolieriaus veiksmų, stabdant nevaldomą transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio veikimą, teisėtumo ir automobilio sankabos sugadinimo priežasčių

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl kontrolieriaus veiksmų, stabdant nevaldomą transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio veikimą, teisėtumo, pažymėtina, kad pareiškėjas nurodė, jog kontrolierius 2017 m. sausio 6 d. UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktoriui suteikė melagingus paaiškinimus apie bandymą sustabdyti nevaldomą automobilio variklį. Pareiškėjo teigimu, kontrolieriaus veiksmai, įjungiant pavarą, nuspaudžiant darbinio stabdžio pedalą ir atleidžiant sankabą, lėmė transporto priemonės sankabos sugadinimą. Draudikas pateiktuose atsikirtimuose dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių teigė, kad draudėjo paaiškinimai ir draudiko eksperto vertinimas patvirtina, kad 2017 m. sausio 5 d. įvykio metu kontrolierius panaudojo vienintelį saugų būdą, siekdamas sustabdyti nevaldomai kylančius transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio sūklus.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad kontrolieriaus 2017 m. sausio 6 d. UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktoriui pateiktuose paaiškinimuose apie 2017 m. sausio 5 d. įvykio aplinkybes nurodyta, kad, automobilio variklio sūkliais tapus nevaldomais, „bandant išjungti variklį start–stop jungikliu, sistema nesureagavo ir netrukus variklis pats užgeso.“ Svarbu pažymėti, kad, pareiškėjui pateikus 2017 m. sausio 25 d. pretenziją dėl priimto sprendimo nemokėti draudimo išmokos ir nurodžius, kad kontrolierius ir UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“ direktorius draudikui suteikė tikrovės neatitinkančią informaciją, draudėjas draudikui adresuotame 2017 m. vasario 1 d. rašte patvirtino, kad kontrolieriaus 2017 m. sausio 6 d. paaiškinimuose nurodyta informacija apie nevaldomą transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio veikimo stabdymo būdą buvo neteisinga. Draudėjas 2017 m. vasario 1 d. raštu paneigė 2017 m. sausio 10 d. draudikui pateiktus paaiškinimus, kad „automobilio variklio valdymui tapus nekontroliuojamu, po kontrolieriaus bandymų variklį išjungti (užgesinti), jis išsijungė (užgeso) savaime“, nurodydamas, kad nevaldomas transporto priemonės variklio veikimas buvo priverstinai sustabdytas, kontrolieriui panaudojus pareiškėjo nurodytą variklio sūklių sustabdymo metodą.

Draudikas, vadovaudamasis eksperto A. Ž. paaiškinimais, teigė, jog nurodyti kontrolieriaus veiksmai yra vertintini kaip atitinkantys būtinojo reikalingumo reikalavimus ir nepažeidžia automobilių privalomąją techninę apžiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad kontrolieriaus ir draudėjo pateikti pirminiai paaiškinimai apie automobilio variklio sūklių sustabdymo metodą buvo pakeisti draudikui atliekant papildomą

2017 m. sausio 5 d. įvykio aplinkybių tyrimą, pažymėtina, kad šios aplinkybės kelia abejonių dėl priverstinai stabdžiusio nevaldomą automobilio variklį kontrolieriaus veiksmų teisėtumo.

UAB „Telšių techninių apžiūrų centras“, kaip profesine veikla užsiimančiam subjektui, yra keliami didesni atidumo ir apdairumo standartai bei griežti ir atitinkamais teisės aktais reglamentuoti reikalavimai. Atkreiptinas dėmesys, kad nors draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi teigė, jog kontrolieriaus 2017 m. sausio 5 d. panaudotas priverstinis transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio veikimo stabdymo būdas atitinka automobilių privalomąją techninę apžiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, tačiau Lietuvos bankui nepateikė jokių ši savo teiginį pagrindžiančių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad, atsižvelgiant į draudėjo profesinės veiklos ypatumus, draudėjas, laikydamasis teikiamos paslaugos kokybės reikalavimų, užtikrino transporto priemonės „Renault Scenic“ techninės apžiūros saugumą ir laikėsi visų privalomajai techninei apžiūrai keliamų teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad 2017 m. sausio 6 d. kontrolieriaus paaiškinimuose ir 2017 m. sausio 10 d. draudėjui draudikui pateiktuose paaiškinimuose pateikta neteisinga informacija apie kontrolieriaus veiksmus kelia abejonių ir dėl draudėjo sąžiningos verslo praktikos.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta faktinių duomenų, pagrindžiančių, kad automobilių privalomąją techninę apžiūrą reglamentuojančiuose teisės aktuose yra įtvirtintos nuostatos apie kontrolieriaus panaudoto automobilio variklio veikimo stabdymo būdo, nevaldomai sukilus variklio sūkiams, naudojimo tinkamumą, ir įvertinus aplinkybę dėl draudėjo prieštaraujančių paaiškinimų apie kontrolieriaus veiksmus pateikimą, darytina išvada, kad draudiko nurodytos aplinkybės apie draudėjo veiksmų teisėtumą ir jų atitiktį būtinojo reikalingumo reikalavimams yra nepagrįstos.

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad kontrolieriaus neteisėti veiksmai, stabdant nevaldomą transporto priemonės „Renault Scenic“ variklio veikimą, laikytini šio automobilio sankabos sugadinimo priežastimi, pažymėtina, kad UAB „Autoarka“ 2017 m. sausio 10 d. draudikui adresuotame rašte nurodė, kad „užvedus variklį buvo girdimi pašaliniai garsai pavarų dėžėje. Automobilio savininko paaiškinimu, techninės apžiūros metu varikliui sukėlus apsukas ir atleidus akseleratorių apsukos nesumažėjo. Sumažinti apsukas buvo galima tik priverstinai naudojant pavaras. Manoma, kad dėl to galėjo atsirasti pašalinis garsas pavarų dėžėje.“ Draudėjas 2017 m. vasario 1 d. draudikui pateiktuose paaiškinimuose taip pat nurodė, kad, panaudojus nevaldomai kylančių dyzelinio variklio sūkių stabdymo metodą, įjungiant pavarą, nuspaudžiant darbinio stabdžio pedalą ir atleidžiant sankabą, retais atvejais, dažniausiai esant mažiems likutiniams sankabos mazgo (sankabos disko ir diskatoriaus) resursams, galimas sankabos mazgo gedimas. Minėtame draudėjo rašte taip pat pažymima, kad kontrolieriaus veiksmai yra galima transporto priemonės „Renault Scenic“ sankabos gedimo priežastis.

Lietuvos bankui nebuvo pateikta paaiškinimų ir įrodymų, galinčių patvirtinti, kad, prieš atlikdamas transporto priemonės „Renault Scenic“ privalomąją techninę apžiūrą, kontrolierius nustatė automobilio pavarų dėžės veikimo trūkumus ir užfiksavo automobilio sankabos mechanizmo gedimą ar jo susidėvėjimą. Transporto priemonės „Renault Scenic“ sankabos mechanizmo gedimo taip pat nebuvo nustatyta ir 2016 m. gruodžio 31 d. atliekant automobilio privalomąją techninę apžiūrą, taip pat Lietuvos bankui nebuvo pateikta kitų įrodymų, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad iki 2017 m. sausio 5 d. įvykio automobilio sankabos mechanizmas buvo susidėvėjęs. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad pats draudėjas nurodė, jog automobilio sankabos gedimą galėjo lemti priverstinis nevaldomai sukilusių variklio apsukų sustabdymas, darytina išvada, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ sankabos mechanizmo gedimas atsirado 2017 m. sausio 5 d. įvykio metu.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad dėl kontrolieriaus neteisėtų veiksmų (2017 m. sausio 5 d. tikrinant transporto priemonę „Renault Scenic“: matuojant dyzelinio variklio išmetamųjų dujų dūmingumą ir stabdant nevaldomą variklį), kai dėl kontrolieriaus klaidų pradėjo nevaldomai didėti automobilio variklio sūkliai, buvo sugadintas transporto priemonės variklis ir sankaba. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad draudėjui

kyla civilinė atsakomybės dėl transporto priemonei „Renault Scenic“ padarytos žalos, todėl 2017 m. sausio 5 d. įvykis pagal bendrosios civilinės atsakomybės draudimo sutarties (*duomenys neskelbtini*) sąlygas turi būti pripažintas draudžiamuoju. Remiantis nurodytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas 2017 m. sausio 5 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Renault Scenic“ padarytą žalą yra pagrįstas, todėl tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjo A. K. reikalavimą ir rekomenduoti AAS „BTA Baltic Insurance Company“ pripažinti 2017 m. sausio 5 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Renault Scenic“ padarytą žalą.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius